

Megkezdődött a Collegium Artium

Túl az abszurd színhézon címmel dr. Székely György, a Budapesti Színháztudományi Intézet igazgatóhelyettese előadásával kezdődött meg a József Attila Tudományegyetem Collegium Artium sorozata. Az idei tanévben immár kilencedik alkalommal megrendezett sorozat színháztudományi, képzőművészeti és zenetudományi tagozatának előadásai az elmúlt évekhez hasonlóan keddi napokon este 8 órakor a Természettudományi Kar Rerich Béla téri Békeépületében hangzanak el, míg az október 7-én induló Art Kino sorozat vetítései és ankétjai kétévente — pénteken este 8 órai kezdettel — az egyetem Ady téri épületének Auditorium Maximumában lesznek.

A színháztudományi sorozatban legközelebb október 4-én dr. Hermann István kandidátus az univerzális színházról tart érdekesnek ígérkező előadást. A reneszánsztól napjainkig címmel Vinkler László, a Szegedi Tanárképző Főiskola tanára a reneszánsz és barokk, valamint a XIX. és XX. század képzőművészeti formanyelvéről indít három előadásból álló sorozatot október 18-án. Ugyancsak a re-

neszánsztól napjainkig terjed a zenetudományi szekció programja is, melynek előadója dr. Nagy István, a Szegedi Zeneművészeti Szakiskola tanára. November 9-án németalföldi, francia és olasz mesterekről, a reneszánsz és barokk kezdeteiről beszél. Az Art Kino előadásainak kiemelkedő eseménye lesz október 14-én az Arany-sárkány című új magyar filmnek ankétal egybekötött bemutatása.

Harangszó 11-kor

Köszön minden vendégnek feltűnő, hogy ott délután 11 órakor megkondulnak a harangok. Eddig csupán színházgyománnyként élt, hogy a Szolimán szultán felett, 1532-es nagy győzelem emlékére harangoznak egy órával délután 11 órakor. A helyi vármúzeum igazgatója most rátalált az első, ezzel kapcsolatos írásos dokumentumra. Az 1780-as években fennmaradt jegyzőkönyvben az áll, hogy ezennél nemcsak az 1532-ben „elverett” Szolimán felett aratott győzelem tiszteletére — hanem az 1778. évi tüzérség leköszönésének emlékére is megszólalnak 11 órakor a harangok.

Damoklesz kardja

2000 gyerek napközis ellátása felett

Ezerkilencszázhatvannégy december 17-e előtt és azóta is mind a mai napig folyamatosan „bűntett” követ el Kovács József, a Szegedi megyei jogú városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője, mert 2000 óvodás és kisiskolás gyereket nem zár ki a napközis étkeztetésből. Mondotta is a minap:

— Közzolgálatban „veszélyeztettem” ezrek életét, s ezt nem is tudják rólam azok a gyermekek és szülei, akik régóta várnak már, hogy felvétel nyerjenek a kedvezményes étkeztetésre.

A fenti dátumot ugyanis azért hangsúlyozzuk, mert a Juhász Gyula utcai központi konyhában akkor történt, hogy rizses hurkát készítettek, de a gondatlan kezelés és tárolás következtében abban kórokozó baktériumok ültöttek tanyát és enyhe lefolyású megbetegedést okoztak gyerekeknek és felnőtteknek. Sajnos, akkor első sorban nem a gondatlanság, a higiéniai követelmények be nem tartása kapott hangsúlyt az ügy megítélésénél, hanem a konyha kicsi, szűk volta és az engedélyezett főzőkapacitás túllépése. Igaz, ezek a körülmények is fennálltak, de egy modern, min-

den igényt kielégítő konyhában is kísérhetné volna gondatlanság az étel készítését, s a következmény ugyanaz lett volna.

„Így határoztam...”

A KÖJÁL által kiszabott pénzbírság, majd a szegedi városi és járási ügyészség nyomozását követő írásos figyelmeztetés tett pontot az ügyre. Azóta a szóban forgó konyhát több mint félmillió forint ráfordítással korszerűsítették: hűvelőkészítő kialakításával és hűtőberendezéssel, különféle konyhai gépi eszközökkel. Különálló épületben hozták létre egy 6 ezer adagos zöldételek-készítőt, ugyanott raktárakat a földesárúknak. A szegedi KÖJÁL — amely első számú egészségügyi óra a város lakosságának, s mint ilyennek, minden várospolitikai kérdés tárgyalásánál jelen kell lennie — képviselője, dr. Czina Mihály saját kézzel látta el 1965. augusztus 24-én a konyha korszerűsítésével kapcsolatos tervet. „Az elvi vázlatlaltal egyérték, legfeljebb 1500 adagos konyhát véve alapul”. A munka elkészültével és a KÖJÁL szemléje után most már kielégítőbb körülményekre alapozva kért nagyobb főzőkapacitásra engedélyt Kovács József.

Mint derült égből a mennykő, úgy csapott vissza a KÖJÁL válasza: „Így határoztam, mivel a tárgyból nevezett konyhán építési korszerűsítési munkálatokat végeztek, amikor is megnyugtató módon biztosították a feltételeket a fekete edény mosogatásához, hűvelőkészítéshez és hűsítéshez. A konyha főzőadagszámát 1 ezer adagban állapítottam meg, az üzem konyhák című MOTI 9—59. számú előírásának figyelembevételével”. Azért hatott ez mennykőként, mert a korszerűsítés előtt 1200 adag főzésére szült a KÖJÁL engedélye. Tehát annyi sok pénz ráköltséte után visszafelé fejlődött volna a konyha, amely, valljuk be, az 1966. szeptember 24-i jelentés szerint 2230 adag ebédet főz az iskolásoknak? A többi iskolák konyháinak főztjével együtt pedig naponta 3800 gyerek és mintegy 300 pedagógus és konyhai dolgozó étkezik Szegeden. Mintegy 500 iskolás gyerek viszont még arra vár, hogy ebben a kedvezményben részesülhessen.

Fellebbezés — pártfogás

Hivatalból tehát a művelődésügyi osztály vezetője azért „bűnös”, mert egy tollvonással nem zárja ki az étkeztetésből a „felesleges” létszámot. A rendelkezések be nem tartása nyugodtan aludhatna pedig és küldhetné a kirekesztett gyerekeket és szüleit az azokhoz a fórumokhoz, amelyek az igényt és a lehetőséget kevésbé veszik figyelembe.

A MOTI (tervezési irányelv) ide vonatkozó előírását mi is elolvastuk. 1101—1500 adag főzéséhez 90 négy-

zetméter alapterületű konyhát ír elő, a szükséges helyiségekkel. A Juhász Gyula utcai konyha alapterülete pedig kis híján 108 négyzetméter, a zöldételek-készítője pedig 6 ezer adagos. A KÖJÁL döntésében tehát megvan az ellentmondás, amely felfoldásra vár. Az összes tények birtokában ugyanis a művelődésügyi osztály vezetője megfellebbezte a KÖJÁL határozatát és hozzátette még: „A KÖJÁL által meghatározott főzőadagszámot betartani nem tudom, mert közel 2 ezer iskolás gyermeket kellene kizárnom az étkeztetésből. A következő években sor kerül a városban felépülő iskolában 800—1200 főzőadagszámmal új konyha létesítésére. Ezen kívül remény van önálló napközis konyha kialakítására, épületátalakítás útján is. Addig a jelenlegi ellátottsági szint megtartásához — fokozott ellenőrzés mellett — hozzájárulni szíveskedjék”.

Dr. Vetró János, a szegedi KÖJÁL igazgatója már megkapta a fellebbezést és azt pártoló javaslatával ellátva küldi az Egészségügyi Minisztériumba a szükséges ebédadag engedélyezése végett. Átmenetileg tehát van elfogadható megoldás a jelenlegi főzőkapacitás és konyhai feltételek megtűrése, a maximális egészségügyi ellenőrzés mellett, amíg néhány éven belül a probléma végleges megoldást nyer. Ehhez a kerületi tanácsok másfél millió forintot adtak közsegélyezéssel alapjukból, azonban a megoldáshoz más pénzforrásra is szükség van.

Mindenki alszik?

Ennek szükségességét látta már korábban az Egészségügyi Minisztérium is, ahonét dr. Tóth László közegészségügyi felügyelő 1966. januárjában átiratot küldött a Művelődésügyi Minisztérium titkárságának:

„A szegedi városi tanács művelődésügyi osztályának a gyermekétkeztetés helyes megoldása több év óta problémát okoz. Igyekezik saját hatáskörében a helyzetet javítani, azonban fedezet hiányában csak részleges megoldásokat ér el. A szegedi KÖJÁL javaslata szerint helyes lenne, ha az egészségügyi és a művelődésügyi tárca illetékesei a területileg érdekelt szervek bevonásával helyszíni szemlélt tartatnának és az ügy eredményes elintézése érdekében tárgyalást folytatnának”.

E kezdeményezésnek semmi fogantatja nem volt, legalábbis innen úgy látszik, mert az ügy érdekében — az illetékesek szerint — senki sehol nem járt Szegeden. Miért hát ez az érdektelenség? Csak az egészségügyi szerveknek és a helyi művelődésügynök fájjon a feje a napközis étkeztetés olyan megoldása érdekében, hogy senkinek se kelljen attól tartania, netán vétséget követ el, hivatalból folyamatosan „bűntett” azért, mert több ezer gyermeket nem zárhat ki a napközis étkeztetésből?

Lódi Ferenc

Fateleptés a papírgyáraknak

A papírhány végleges felszámolása érdekében a múlt évben kidolgozták az intenzív papírfatermelési programot. A tízéves nyárfateleptési programot országosan 170 000—180 000 holdra tervezik. Ebből 150 000 hold jut a mezőgazdasági termelősövetkezetekre. A nagyarányú nyárfateleptés első lépcsőjeként az idei őszön és a jövő tavasszal a termelősövetkezetekben 10 000 holdat ültetnek be. A tervezett telepítésből Bács-Kiskun megye 1600, Pest megye 1500, Szabolcs-Szatmár megye pedig 1000 holdal veszi ki a részét. Ezt követően a termelősövetkezetek gazdaságok minden esztendőben több mint 15 000 hold új nyárat létesítenek. A rendkívül gyors fejlődésű nyárfajok kitermelését előreláthatólag 1979—1980-as években kezdik. Erre az időre kell majd elkészülni az új papírfeldolgozó üzemeknek is. (MTI)

Tervezik a Duna Szállót

A Lakó- és Középülettervező Vállalatnál Finta József és Kovács László építészek tervezik az új, budapesti Duna Szállót. Erre a formájú alaprajzi elrendezése miatt mind a 360 szoba a Dunára néz.

Korszerű szervizberendezések

A szegedi Felszabadulás Asztalos Ktsz televízió és rádió szervizbútorok, belső berendezési tárgyak készítését kezdte meg. A negyedik negyedében már huszonhárom korszerű, a rádiótechnikai munkához alkalmazkodó műhelyberendezést készítenek. A ktsz meghallgatta a lakosság kívánságait: a kiskereskedelem megrendelésére 100 darab „Idió” háromajtós szekrényt gyárt még ebben az évben.

Ülésezett a megyei papi békebizottság

A Hazafias Népfront Csongrád megyei katolikus papi békebizottsága tegnap, szerdán délelőtti ülést tartott Szegeden, a Juhász Gyula Művelődési Otthon nagyertermében. Az ülésen részt vett dr. Ifj. Antal, a csanádi egyházmegye püspöke is.

Tegnap délután ugyancsak Szegeden, a néprönt városi bizottsága székházának nagyertermében tartotta ülését a Hazafias Népfront Csongrád megyei protestáns papi békebizottsága. Az ülésen jelen volt dr. Munkácsi György, a református egyházkerület esperese is. A katolikus, valamint a protestáns papi békebizottság tanácskozásán az időszerű békevédelmi és nemzetközi kérdésekről volt szó, s a témáról Zala Tamás, a Magyar Nemzet külpolitikai szerkesztője tartott tájékoztatót.

Dollár és hazafiság

Hétköznapi külsejű, ösfejú férfi mutatkozott be a Magyar Sajtó Házában megtartott sajtóértekezleten az újságírók, a televízió munkatársai s rajtuk keresztül az ország nyilvánossága előtt. Kiss Nándor hálókocscikalauz, aki hét esztendőig vezette orrunknál fogva az amerikai titkosszolgálat tisztjeit, nagyszerű példáját adta hazaszeretetének, hazafiságának. Ő, akit az USA kémügynökei megvásárolhatónak tartottak és akinek nagy pénzösszegeket ajánlottak fel, ha szolgálatukba szegődik — a dollárok helyett hazája mellett döntött. Nemcsak azonnal jelentette idehaza, hogy odakint milyen ajánlatot kapott — ebben még esetleg a büntetéstől való félelem játszhatna volna a főszerepet —, hanem a magyar hatóságok kérésére vállalkozott is rá, hogy segít a magyar elhárításnak a harcban. Hét esztendőig tevékenykedett, mint „amerikai kém” — közben számtalanszor odakint, határainkon túl, a szó szoros értelmében életét kockáztatva nézett szembe ellenségeinkkel, akik megvásárolt emberüknek hitték. Kiss Nándor bátorságának és más hazafiai áldozatkészségének köszönhető, hogy az illetékes szervek fontos információkhoz jutottak az idegen hatalmak kémiei ellen, hazánk biztonságáért folytatott harcukban.

Ha még képesek gondolkodni, most is elgondolkozhatnak a nyugati emigrációban élő és jövedelmüket hazaáruulásból húzó gyászmagyarok azon: vajon mi ér többet? A dollár, vagy a haza? Az érdemtelenül élvezett jólét, vagy a tisztesség és a becsület? Ők már régén olyan választ adtak önmaguk számára erre a kérdésre, amelynek hallatán tisztességes magyar embernek felkeveredik a gyomra. Kiss Nándor habozás nélkül utasította vissza a judáspénzt, hogy önzetlenül szolgálatot tegyen hazájának. Úgy viselkedett, hogy közszívtel érdemel mindnyájunktól, akiknek drága ez az ország, ez a föld, ez a nép.

Nyugodtan állíthatjuk — állunk, hogy Kiss Nándor érdemeit kisebbitenék —, hogy adott esetben nagyon sokan hozzá hasonlóan cselekedtek volna. Mert a hazaszeretet, a hazafiság nagy erő. Tudták ezt egykor az uralkodóosztály propagandistái, amikor igyekeztek eltorzítani az emberekben a nemzeti érzést,

Azon munkálkodtak, hogy a hazafiság helyébe a sovénizmus és a nacionalizmus lépjen. A nép legjobbjait azonban egy pillanatra sem hagyták magukat megévesztetni. Akárhogyan is igyekezett magát nemzeti színűre mázolni a Hitler gátlástalanul kiszolgáló Horthy-faszizmus, hiába igyekezett hazáruulással vadolni azokat, akik a nép, a haza igazi érdekeit képviselték, az a törekvése nem járhatott sikerrel. Ha a nacionalizmus és sovénizmus mérge valamikor elég széles köröket is megfertőzött — úgy hogy maradványai még ma is fellelhetők — ma már milliók vallják tetteikkel magukénak a szocialista hazafiságot. Nem frázisok és nem is elsősorban a propaganda győzte meg az embereket, hanem az a hatalmas fejlődés, amely hazánkban, a szocializmust építő Magyarországon végbement. Aki igazán szereti hazáját, az életének legfőbb mércéjévé a haza üdvét teszi. A legutóbbi két évtized fejlődése pedig azt bizonyítja, hogy a magyarság boldogulásának útja a szocialista Magyarország. Aki a szocializmus ellensége és a magyarság ellensége is.

Igaz, nem mindig könnyű eligazodni az egyre bonyolultabbá váló világban. Hála a technika fejlődésének, a jó öreg Föld — jóllehet méretet változatlanok maradtak — mostanában alaposan összezúsgorodott. Az egész világot utazzák az emberek: látni és tapasztalni akarnak, megismerni más népek életét, sorsát. Sok száz ezer magyar utazott külföldre a legutóbbi esztendőben, s ugyancsak megnőtt a beutazó külföldiek száma. A kiutazók többsége alaposan körül néz, de a világ megannyi csodájának láttára sem felejt el, hogy ő magyarnak született, olyan országban, amely — így hozta a történelmi fejlődés — egyelőre még nem mérhető a legfejlettebb, a legszerencsésebb országok mércéjével. A hozzánk látogató külföldiek többsége is azt vizsgálja, hogy a háború után nagy hátránnyal induló Magyarország miként szünteti meg népe szorgos munkájával ezt a régről ittmardt elmaradottságot. Elismeréssel adózik a magyarság munkaszeretetének és tehetségének a tények alapján, még akkor is, ha olyan országból jött, amely gazdagabb, jobbmódú, mint a miénk.

Tudjuk, az Egyesült Államokban sok-sok lamokban sokkal inkább gépesítve van a

mezőgazdaság — nálunk még is öröm, hogy már kombájnokkal aratunk elsősorban. Több száz ezren látták, hogy Bécsben jó néhány aluljárót építettek: mi alig várjuk, hogy a második elkészüljön. Olyan országban dolgozunk, amely két évtizeddel ezelőtt romokban hevert, amelyet hárommillió koldus hazájaként ismertek. Ma Magyarországon nem éheznek, nem fázik senki, a gyermekek nem sírnak egy karjé kenyér után. Nehezen érti meg ezt az, aki olyan országból jön, ahol már évtizedekkel ezelőtt is így volt.

Ne beszéljünk most annak a másik világának az árnyoldalairól. Elégedjünk meg csak annyival, hogy megemlítsük: az élet azért ott sem fenékig tejfel, s az életszínvonal nem magasabb annnyival, amennyit a gépkocsik száma és a kizárólag fény mutat. De vajon, ha ötször-hatször olyan gazdagok lennének azok az országok, mint amilyenek, vajon ez csökkentené annak a hatalmas haladásnak történelmi jelentőségét, amelyet mi megtettünk? Vajon, ha minden dollár tízszer annyit érne, mint amennyit ér, vajon meg lehetne-e vele fizetni annak a munkának az örömét, amelyet akkor érzünk, amikor hazánk gyarapodását látjuk? A válasz nem kétséges. Az „ubi bene, ibi patria”, az „ahol jól megy dolgom, ott van hazám” gyökértelen szemléletét már a régi rómaiak is megvetették.

Kiss Nándor visszautasította a felkínált dollárokat, s élete kockáztatásával tett szolgálatot hazájának. Száz és száz ezrek a hétköznapiak, a maguk módján tesznek bizonyosságot hazaszeretetükről. Azok, akik úgy gondolják, hogy pénzzel minden megvásárolható, gyakran lobogtatják felénk — a szó szoros és jelképes értelmében is — a dollárkötegeket. Se nem irigylünk, se meg nem kívánjuk azokat. A mi dolgunk, hogy a Földnek ezen a részén, amelyet ma Magyar Népköztársaságnak hívnak, az itt élő emberek számára boldog életet, biztos jövőt biztosítsunk. Sokat kell fáradozunk, áldozatokat is hoznunk, de örömmel tesszük. Az oly sok dicsőséget és oly sok bukást megért magyar történelem új, minden eddigénél dicsőbb fejezetét írjuk.

PINTÉR ISTVÁN

Ötszáz új klub a fiataloknak

A KISZ és a SZÖVOSZ együttes akciói

Szorosabbra húzik a KISZ és a földművelőszövetkezetek szervek kapcsolatait — határozta el a KISZ intézőbizottsága és a SZÖVOSZ igazgatósága. Az együttműködés programjában olyan falusi ifjúsági brigádok megalakítását kezdeményezik, amelyek jobb minőségű, nagyobb hozamú gyümölcsök, zöldségfélék termesztésére, az exportkövetelmények teljesítésére vállalkoznak kötelezettséget. A jövő évtől pedig együtt hirdetik meg a zöldség- és gyümölcssteresztő exportbrigádok versenyt.

A KISZ-szervezetek a felvásárlás dandárjának időszakában készenléti rakodóbrigádokat alakítanak a kocsiallások csökkentésére.

A földművelőszövetkezetek szervek a jö-

vőben még nagyobb gondot fordítanak a falusi fiatalok lakásgondjainak enyhítésére, egyebek között építőanyag ellátással, valamint takarékszövetkezeti kölcsönökkel. Nagyobb gondot fordítanak a falusi fiatalok ismereteinek gyarapítására is. Támogatják közös ifjúsági és szövetkezeti művészeti csoportok alakítását. A KISZ és a SZÖVOSZ együttes rendezésében bonyolítják le a falusi művelők seregszemléjét. A földművelőszövetkezetek szervek — lehetőségeikhez mérten — hozzájárulnak ahhoz, hogy 500 új ifjúsági klub nyíljon az országban. Vendéglátóipari üzemekben az eddigénél több lehetőséget és kedvezőbb feltételeket teremtenek a fiatalok szórakozására.